

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ

Ե. ԲՈՐՈՍՍԻԱՆ

Կամակ կամ սր ու և

գրութեան պետ. և ղեկավար

Տնօրին ԱՐՇԱԿՈՍ յոպրի

ԳԱԶԻՐԷ (Նսահախառնի)

Թիւ

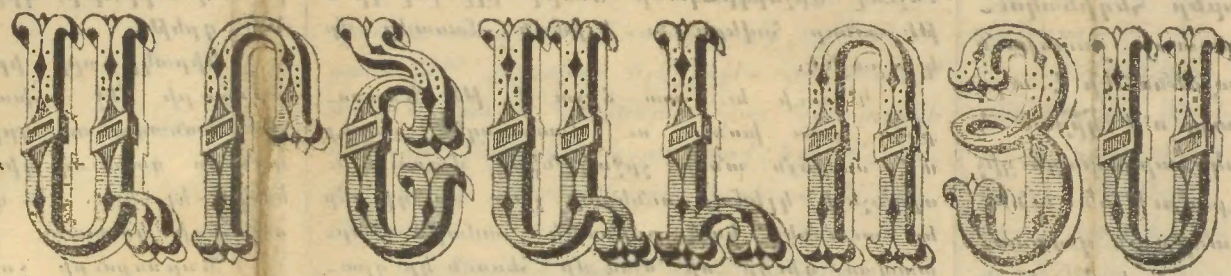
E. BOROSSIAN

Direct. propr. du journal armenien

ARCHAIOUICE

LE CAIRE (EGYPTE)

Buite Postale No.

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԶԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՐ. ՀՐԾՏԱՐԱՎՈՒՓ ՉՈՒԲՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՔԱՆՈՒՄ

ԲԱՏԱՆՈՐԳԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԵՂԻՊՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան ողջ դահլիս. 40

Վեցամսեայ » 20

ՕՏԱՐ ԵՐԳԻՐՆԵՐ

Տարեկան Ֆրանկ 20

Վեցամսեայ » 10

ԲԱՏԱՆՈՐԳԱԳՈՒԹԻՒՆԻ

Եւ թղթատարի ծախքը

տեղացուցեալն վրայ է:

Խնայարարական ուղղութեամբ

գրութիւնք և չեմ ջնուիր

—*—

Ա.Յ.Ս.ԱՐՄԱՐՈՒԹԻՒՆԻՐ

Կապիտի 14 թիւի 14

ԻՆՉՈՒ ՉԵՆՔ ՅԱԶՈՂԻՐ

Բացարձակ շատ պարզ է և լուսարանութիւնը նոյնքան դիւրին:

Այգեղան, ժողովրդաց, բնկերութիւններու և միջեւ իսկ անհասանելի յաջողութեանց համար հանգուցը լուծելու համար կոյրերու հոգեկան սուր տեսութիւնները չեն զօրիր, առանց իրենց ձեռքէ շոշափումներու. գաղափարներու հրատարակումները չեն բաւեր, առանց իրենց ենթադրականութիւններու և արտաքին կեանքին ո՛ր և է կերպով դիտակ ըլլալու:

Ճշգրիտ կամ յիմու պատմութիւններու լուծմանց մէջ, մարդս իրեն համար յենակէտ մը սնի, ուր հասնելէ յետոյ միայն կրնայ առ իսկական վճիռ մը արդիւնք կատարելու համար, որը առանձնորդող աստիճան պէտք կուգայ մեր բնկերային կեանց բարոյութեան նպատակ և յոճակ՝ անակնկալ ճառագայթի մը պէտք կը հասնի մարդկային թալանները գրեցողը ուղղել և որոշել:

Ժողովրդի մը գեղի բարոյականութեան հետ ըտզանքներու ուժովը կ'ունենայ կարեւոր տեղ մը, կեանքի ասպարէզին մէջ:

Մեր անհասանելի պարտականութիւն մը ունենալու դիպակցութեամբ կը մղեն իրենց պայքարը, բազմապէս նպատակին հասնելու համար:

Եւ անոս ճիշդ նպատակին համար է որ իւրաքանչիւր անհատ կը մտածէ, կը զօնէ ի հարկին իր բոլոր ունեցածները, ինչպէս գրամը, ժամանակը, բուռը և հանգիստը, լոկ ի սկսած գործէն արդիւնք մը յառաջ բերելու համար. հակառակ պարագային ինչ կ'զգան պիտեմք. էր իրենց գեղեցիկ ծրագրերը իրականութեան հասնելէ հեռի կը մնան:

Եւ ինչո՞ւ չեն յաջողիր — Որովհետեւ իրենց ետեւ սմբած է սպայել մը յուրայ մը և աւելին՝ ճիւղի վրայ ոչ ընկերականութեան լուսաշող շառաւիղները եզծելու և ոչնչացնելու պաշտօնը ունի և լոկ իր կրթին ու կեդարս հաստատութիւններուն զօնել կ'ուզէ ամեն ինչ:

Հանդիպած էք մտերմ մէջ անձնաչելի ճիւղի մը, ու իր մտտ պահն պէտք մտտ թուրքերով կ'իւրացնէ չենքերը բանկցնելու, քար ու քանդ ընկու համար իր նախնիքը գրգռող այն հաստատութիւններ:

րը, որոց ծոցէն պլերի ծլէն գուցէ մուղրդի մը ասպարէս հրահրերու զաւակունքը:

Քիչ մը շրջահայեցութիւն և քիչ մը խորամտանց անխորհ, և ահա կը հանգիւնէր այն վարձուրելի խաւարադնային, որուն եղեւնը յաջո բարձրին այժմ գոյրս կը հասնէ իր կեղծ ու պատեր կակարդիւթի արդիւնքը, իր ձեռամբ գործած աւերումին համար:

Սակայն մի՛ հուսաւար, նա ինքն է հեղինակը, նա ինքն է երկնային. բաց պէտք չէ որ զբանայ, բնկերականութեան անաչառ և արդար գաղափարները սահմանաւոր սե գաղափարը գործուիլ սնոր ճակտին:

Վճարձակ իր յենակէտին հասած է: Մեր ապրած կեանքի ուղղութեանը մէջ արմատացուցած մեր այնքան արտերուն հետ ունիւր և կայեցի սիրող սնուցանողներ. որոնք հեղինակութիւն կը հասնին զինել կարգը իր եղբորը գեղեցիկը իր բնկերայ գեղ. որուն հետեւնօք էտ կը մնան ահա մեր ձեռնարկները ամենքն ալ, ըլլան ընկերական. ըլլան հանրային. ըլլան Որբանամ. ըլլան Աշխատախնամ. ըլլան նոյն իսկ մեր բարոյական մակարդակը բարձրացնող օգտակար ու գովելի հաստատութիւններ, որոց մէջ կ'սպասենք մեր ազգի յաջողութիւնները ներկայի կամ գեղ յաջողող սերունդին համար:

Մինչև ցարդ մեր մէջ գոյութիւն ըստացած հանրային զանազան հաստատութեանց գանդալ ու գծնակ երևոյթը, այս վերջին օրերս շատ շատերու ուշադրութեանը առարկայ ըլլալէ յետոյ, միջխիթարական է մեզ տեսնել մեր բնկերային կեանքը, որուն մէջ հոգեկան կարգին ու յաջողութիւնը այլևս գորտար կ'զգայ ինքզինքը, քննել, պարզել և պատուել այն վարդապետը՝ որոյ ետին տեղի կ'ունենայ առամը, խաբելու, ստելու և կեղծելու ազանդի մոլորութեանով:

Եւ այն ազգակը, որ կը փրկի և ուղղակի մեր հասարակութեան ուշը կը գրաւէ, կը վստահեցնէ մեզ ամենքս ալ թէ՛ ալ ասկէ անդին մութը փարատուած է:

Թերթերու միահամուռ նպատակն ու կոչումը, մեր ընկերային կեանքի մուղիչ ողին է. միջխիթարչ առարկայ է:

Ինչպէս անհատ մը կը հետաքրքրուի իր անձին լուսութեանը և գործին անյայտ զոսթիւններովը, նոյնպէս նա կը հետաքրքրէ ժողովուրդը հանրային ճախող

ուածներու անկերական գործողութիւններովը, մինչև ցարդ Գահրէն մէջ տեսնուած այսքան բարենպաստակ հաստատութեանց ուղին ու ճանապարհը ոչ այնքան ուշադրու եղած էր, քան այսօր, որոյ օր օրէ կ'ընտափայ երևոյթէն բխած մեր մտածումները, կը գտնեն վերջ ի վերջոյ նոյն պատճառները մեր նպատակին ու մեր հարազատ կարգութեանց գեղ ըստած որդեկթիւններուն համար:

Ինչո՞ւ չ'յաջողեցաւ երկանկային շատակ Բիլայը. ինչո՞ւ յաջողութիւն և յաջողութիւն չեն գտնել այժմեան հաստատութիւնները. Լաւան — Ընթերցատուն. Որբանայացի, Վասպուրականի, Այնայ որբանամ ընկերութիւնները և այլք ամենքը իրենց կարգին:

Ինչո՞ւ չեն գտնել ըստալեւրութիւն Աղբատախնամի անձնագոյն անձնաւորութեանց գերազանց շանքերը, շանեղութիւնը, զոկեղները խնայելու նուիրական պարտականութեանը համար. ինչո՞ւ այսքան ազակայող երևոյթներով ի հանդէս կան Որբերու Ընկերութիւնները, որոց սմանց կոյր հակառակութիւնը զլծայի մը օղակին պէտք իրաջու կը բազմին ի վստապաշտարանեալ մեր որբոց ու զաւակներուն:

Վասնզի Յուդայ մը պաշտպանելու վասնզի կայեցի մը գերը քաջակերելու տիրուր ու վստաբեր ճանապարհը ընդգրկած ենք. վասնզի մեր հոգեկան կորովը տեղի ոյժ չ'ներշնչեալ մեզ, մեր ժողովրդեան ցոյց տալու այն որ բոլոր մեր գործոց խախտարարը կը լինի և այն որ անիրաւարար կ'ուզէ գոյութիւն ունենալ և այն որ իր վասնզեալ փութը կը փորձէ կազմել հարազատ բնկերներու միամիտ հետեղութեամբը, կորտաւելով և երկուքի բաժնելով ոյժերը ո՛չ մին և ո՛չ միւր օգտակար չ'ընծայելու համար:

Ահա անյաջողութեան պատճառը գործնականին մէջ որ մինչև ց'այսօր Որբանայացի մի ամեայ գոյութիւնը գեռ ոչ մի գործնական արդիւնք ցոյց տալու բոլոր գիւրութիւնները խախտեցին. և ո՞վ ըլլալ կը կարծէք. ինքը, միակ չենք. գաբակերիկ գողխաթը և քաղան որ իր սեմտածումներովը երկրի շատնեց ժողովրդի սրտով փարած Որբանայացի իր և ստեղծանք և իր ժանգոտած սրտին բոլոր զարհուրանքը այլ ևս չի կրնար ըսկելուն

Համար. Առ մենք հեռուներ կը լինինք, քաջալեր այնքան վնասարեք հեղինակութեան մը, որ կարծել կուտայ շատերուն թէ՛ ինքն որբասէր է, հայրենասէր է, ազգասէր է. եւն. եւն. է. Բայց ո՞վ կըցած է լսել այդ սուղուն հեղինակի արդարացուցիչ պատճառները. իցէ թէ՛ քաջութիւն ունեւորար գէթ կուրծք տալ հանրային գոտաստանին ելելու անվախ կերպով՝ և կարենալ պաշտպանելու թէ՛ ինքը չէ՛ ազգամիասար, որոյ ամբողջ պատասխանատուութեան տակ կը զոհուին մեր որբերն ու կարօտներն:

Մեր անյաջողութեան պատճառնէ՛ ահա գլխաւորաբար քաջալեր ըլլալը այնպիսեաց, որոց նեղամիտ մտաքը կը պլուսը մեր բոլոր ձեռնարկներու օգտաշատ յարատեւութիւնը:

Երբ փրկուած ու ապահովուածէ ուրեմն մեր յաջողութիւնը — իրը չարին մեքենայութիւնները վերլուծել գիտնանք:

ՏԵԼԵՄԱՒ

ՏՐՏՈՒՆՁ

Ան աչքերուդ մէջ՝ սեւ բազրոս կարգացի. Դարձուց մերժուելու գիտ յիւար. . . Արիւնտ սիրտ՝ սուրբուտ տակ նետեցի՝ կոսկրտեցի՛ր գայն . . . անցա՛ր . . .

Առ ինչդեցի՛ր քեզնէ . . . լացի սափից տակ. Լացովս քլանցեց թըջեցի. Անգուժ եղար . . . ի դուր գիտ մէկ նայուածք Հուր քաջքերէդ մուրացի՛ր . . .

Մարդեցի՛ր դուն արտասուքներսդ . . . խաղացի՛ր Այդ շիթերուն հետ աղի. Եւ ճանճարացած՝ օր մ'ալ ոտքովդ հրեցիր Ձիւ՛ն երբ քղանցեց պայտէի . . .

Առ ծիծաղէք գիտով՝ մոռցա՛յ ցաւս կըծու. Մոռցա՛յ թէ վիշտս կը հեղնու. Եկայ կծկուիլ գարձեալ սուրբից տակ հըլու. Թէ յաւէ՛տ սիրտս ալ կըծու . . .

Աննն ծագիլ բողբ չէ՛, գիտե՛ս որ չըքնաղ կուրծքից վրայ գայ հանգչիլ . . . Շատ շատերուն ճակատագիրն է՛, աւա՛ղ Ոտքերուդ տակ ձգուելի՛ր . . .

Եւ արձակել քայլերուդ տակ նուազուն վերջին անուշ բոյրն փափկիլ. Իրենց հաւար բուրբ՝ է՛ միշտ, թէ՛ ժպտուն. Չառի նայուածքդ գեղեցիկ . . .

Թէ տարածա՛ն մասաղ կեանքիս թարն ծագիլ Մահն հնձել գայ ոտքից տակ. Կիտնա թէ դար մ'ապրած ե՛ս եւ երջանիկ. Դար մը ծծա՛ծ ե՛ս Սէ՛ր, կեանք . . .

Նիկոսիա ՄԱՌԻ (Կիպրոս)

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՖԱՐԱՍՔՈՒՐ. — ՖԱՐԱՍՔՈՒՐԻ ՆԵՂՈՍԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ՋՈՒՐԸ. — ՖԱՐԱՍՔՈՒՐԻ ԿԻՐԱԿԻՆ ԿԱՄ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ.

Ֆարասքուր՝ Եգիպտոսի առաջնակարգ քաղաքներէն մին չի սեպուիլ, նոյն իսկ երկրորդական է չեւ կրնար ընել, բայց թիւրեւս երրորդական քաղաքներէն է. Ֆարասքուր Կարիթէ հինգ ժամ հեռու կը գտնուի չոգեկաքով հետեւեալ կերպով. մայրաքաղաքէն Թանիտ երկու ժամ եւ Թանիթաէն Մանսուրի գծին վրայ շարունակ երեք ժամ: Մանսուրէն մէկուկէս ժամ հեռու կը գտնուի Ֆարասքուր իսկ Տաւրիթէն գրեթէ

կէս ժամէն քիչ մը աւելի, ուրեմն այս հաշուով միջերկրականի մտով ըլլալով գրեթէ անոր հովերը եւ կլիման մասալը մը կ'իւրացնէ:

Կ'ըսուի եւ շատ ճիշտ է թէ Ֆարասքուր շատ խոնար ու վատասող քաղաք մ'է, սակայն անոր չըջակմանը մարտի եւ սքանչելի կլիմայ ունեցող շատ մը գիւղեր եւ աւաններ կան. օրինակի հաւար Շարասպլաս գիւղը որ ժող մը հեռուն կը գտնուի, այնպէս որ հիւսայ ջուրերը քիչցած ու քաշուած ըլլալուն մեջերկրականի ծովը գետին մէջ կը խուծէ, անուշ ջուրը աղի փոխելով կը յառաջանայ մինչեւ Ֆարասքուր ու անկից ալ բաւական վեր: Հետեւաբար գետին ջուրը երկրորդութեան անյարմար եւ գործածութեան անկարելի կ'ըլլայ. թէ՛ն ճարտաստեալ գարձեալ կը գործածեն այդ գրեթէ աղի ջուրը, բաւականի նորահաս սուսկերը սոսկելու համար:

Արդէն երկուրորդն դէմ գետեզերքը պըտըտած աստեղ ծովու հոտ մը կ'առնեն եւ ինք գիւղը ծովուն եզերքը կը կարծես:

Կ'ըսեն թէ Տաւրիթի մօտ գետին բերանը շատ մը արգելքներ կը հանեն ծովուն խուծելը կատեցնելու համար, սակայն որքան որ ջանան գարձեալ մաս մը կը խառնուի գետին մէջ:

Այս պատճառաւ Ֆարասքուր, Տաւրիթի եւ անոնց շրջակայից բնակիչները զրկուած են գետին մարտը ու յնտակ ջուրէն ու ստիպուած են իրենց խնկու կալ գործածելու ջուրը ջրանցքէն առնել, որ երբեմն երբեմն կը նուազի ու կ'ապականի զգալի կերպով:

Այդ ջուրը որ Մանսուրայէ կուգայ իր հետ բերելով անկէ մինչեւ հոտ իր եզերքները գտնուող գիւղացիներու քառնակի ու զազրելի աղտեղութիւնները, եւ ասկէ ալ կ'անցի ու Տաւրիթի վերթայ:

Մեկիւր ձգենք զանազան կենդանիներու հոտած եւ ուսած գիւղիները, որոնք յաճախ պտոյտի կ'ըլլեն օրերով. գիւղացիի կատարեալ անապրեղութեանը կը տեսնէ սակիւց ու բնաւ հողը չ'ընկնով կուծը կալ սափորը կը լեցնէ ու գոն որով մասն կը գտնուի, առանց մէկու մը բան մը ըսելու կալ զըզուանք մը զգալու:

Չեւ կրնար մեղադրել թիւրեւս այն հանուարը ունին թէ՛ այսպէսով ջուրը աւելի առողջապահական ու հողեղանակ կ'ըլլայ: Խուճերով կիներ ջրանցքին եզրը կերթան. աղտոտ լաթերնին կը լուսն առանց օձաւի, պղնձեղէն աւանները կը չիեն ու կը փայլեցնեն, իրենք ալ իրենց պղտիկներով լաւ մը կը լուսցուին, կը չիեն քարով մը իրենց սրունքները ու ոտքերը, կուծերնին կը լեցնեն ու խրճիթնին կերթան տնտեսայ գոհունակութեամբ:

Գէշ բան չ'է կը մտածե՛ս, առանց օձաւի լուսացք ու պող ջրով ալտու ձուռ ձրի լուսացուիլ. կլայկիլ բնաւ պէտք չ'ունենալ իսկ ջրկիր ինչ ըսելէ չ'հասկնալ:

Իրենք են աննն բան ու այդ ջրանցքնէ իրենց աննն բան պարզապէս ու անոնց բոլոր մեղքերուն թողութիւն սուսողը: Խեղճ ջրանցքը. աննն օր կը ծեծեն, կապական են ու անոր արեւը կը ծծեն աղրուկներու պէս. բայց նա կը հոսի հանդարտ, կը վազէ մեղմիկ, անմնափոքրիկ գտնուած մը իսկ չընեն. գոնէ ալիք մ'ալ չ'ունի որ երբեմն սպտակէ գանոնք:

Ֆարասքուրի մէջ ու անոր շրջակայնէրը մարդ թէ կ'ին, աղջիկ թէ տղայ. անննքն ալ շարժուան վեց օրը կ'աշխատին իրենց էջերուն չափ ու կը յոգնին, ընդհանրապէս երկրագործութեամբ, կիզող, խանձող արեւուն ճառագայթներուն տակ առանց ու եւ է գրծողութիւն մը յայտնուի ու երբ կ'երկարի ըլլայ, մէկ մէկ աղա կը կարին: Շարաթ օրուրնէ աննն գործերնին կը տեսնան, կը կարգադրեն. որպէսզի մի գուցէ հետեւեալ օրը հինգ վայրկեանի գործ մը ունենան:

գէշ բան չէ. այս կողմերը մարդիկները փախանակ ուրբաթի, կիրակի օրը սուրբ կը պահեն գրեթէ:

Կիրակի օրը իրենց հողեղանակ Ֆարասքուրի մէջ աշխարհի վրայ չի աննուած մեծ տոնախմբաւ կ'ըլլայ. քաղաքին շրջակայները գտնուող գիւղացիները. «Ֆարասքուր ետով — կլ — հուս, եւ վիւ — կլ — սուֆ» . . . կ'ըսեն ու հոգի կուտան:

Ֆարասքուրի շար գիւղն սըը էջ հեծած, որը ջուրի ու շատերն ալ տապանակ ուխտի հոն կը վազեն ազարակի պահապան շուսներուն պէս՝ լեղունին մէթքօ մը դուրս ձըգած:

Աշխարհն կուզէ տակնուվրայ ըլլայ. կուզէ Ռուսիա Չինաստանը կ'ըլլէ. կուզէ Անգլիան Եգիպտոսը, Թրանսօլալը կալ ամբողջ աշխարհը կ'ըլլէ. անոնք աննրածեղա պէտք է Ֆարասքուր երթան ու գէթ ըրչը խառնային հեղափոխն ու առն գառնան: Այ թէ հետաքրքրական, այլ զգուշի է տեսնել այդ կիրակի օրերու տոնախմբաւ կոչածներն, աննայրձուկ ուղարարդ արարածներ խոնուած են հոն, անննք գործի վրայ են, անննքն ձեռքը կալ բերանը գրաւ մը կայ խոտոյտին բունէ շատ շատ կէս բեար, անննքն ալ իր թէ իրենց շարաթական պարէնը սուսելու եկած են:

Անկարելիէ անոնց մէջէն ճամբայ բանալ եւ անցնիլը, անցնիլ փոփոքողներն ալ քիթներն լաւ մը բանուելու եւ գոցելու են սրպէսզի յիւսիկնին (°) հոտը գրաւներն չի գարնէ. իրաւ. ինչ հրաշալի տոնախմբաւ, որ եւրոպայի գործարաններուն արտադրած սեակ սեակ արդուզարդի հոտերն յաւելի գերազանց հոտեր կ'արտադրէ:

Շիտակ ըսելով, Ֆարասքուրի մօտ երթէ քառասուն տարի մնալու փոփոք չեւ ընեն կերտրդ անգամ այդ գրեթէ արարածներէն բաղկացեալ տոնախմբաւ այցելել:

Երբ տոնախմբաւն քաղցրիկ (°) բուրակներուն ու անննք արտադրող երկու սեռին հիանալի մարդակերպներուն վրայ երթալով, մտայն նկարագրով Ֆարասքուրի սքանչելիները (°):

Ֆարասքուր ինչպէս որ ըսի՝ Նեղոսի գէպի Տաւրիթի վազող բազուկին ալ կողմնէ. չողկառքը ձախ կըրին վրայ Գաթի — էլ — Սիւլէյման բուսած սեղը կանգ կ'առնէ. թէ՛ն կայարանին վրայ Ֆարասքուր գրուած է:

Ուրեմն քաղաքը մանուկ պատիւր ունենալու հետեւ, պէտք է մտկոյցով մը գրվա՛նց անննքը Մակոյի հաղիւ թէ քիչ մը յառաջացած աչքի գէշն կը պարզուի ճիշտ թըքական ճաշակով ու յանձնայ անչառի քաղաքը մը: Չորս ու հինգ միտարէներ օրոնք գրաւներն գէպի կապոյտ կրկնքը անկած են, շատ մը բարձրիկ սուսնը մուծ ու ազօտ գոյներով ներկուած, շատ մ'ալ հողէ շինուած խրճիթներ, շարունակաբար իրար փակած: Առաջատանաւեր կարգաւ գետեզերքը, քաղաքին առաջը հանդարտօքէն պատկաճ իրենց կարները գէպի վեր քարձրացուցած կը շարժին աստիւն անդին եւ իրար կը հրկշակեն գետին վազող ջուրին հպատակելով:

Ներս մտիլ, քանի մը յունական սրճարաններ, փերեղակներ ու մանրախմբաւներ, Ֆարասքուրի մէջ կայ ինչ ու երկար շուկայ մը որ նոյնպէս անցնելու ատեն քիթը գոցելու չպիտի մոռնաս, իսկ զէջիները ասի իրերան քեզի կը նային ու առաջը փայտի մը պէս կը կանգնին այնպէս որ աննն վայրկեան ձեռքովք անդին պիտի հրեա զանոնք որպէսզի ճամբաղ շարունակի՛ս:

Տաւրիթի եւ Մանսուրայի մէջ շատ ձուռ են, սակայն Ֆարասքուր գտնուող կալ տօճ նախաճառը եկող մանրածախներն ու խառնութեանները ձանձրութիւն չեն առնը շատ մը կարեւոր ու անհրաժեշտ պէտք ունենալիք բաներ հետ բերելու կալ բերել տալու՝ այսպէսով ատեն կ'ըլլայ որ շնորհքով հացէ մը իսկ զրկուած կը մնաս եւ կ'ստիպուել ճամբարով շինուած փայտի պէս չոր կողմ

ցերի պէս թաց ու սեռ անուշիկ (°) փրէնի
ճաշակել (նե՛ չխորթակով (°) ցայց քիչ մ'ալ
զգուանքով:
ՅԱՐԱՍՔՈՒՐ
(Շարասրկալ)

Հ Ե Ռ Ա Պ Ի Ր Ն Ե Ր

Պոլիս (Փերէի ճամբով) 15 Յունիս . —
Սուլթանի քոյր և տանա Մահմուտ փաշա-
յի կին, իշխանուհի Ջիհնիէի փախստեան
լուրը ստուէ:

Իսմայիլ Քէմալ պէյ, Երիտասարդ
թուրքերու Պետր, որ Տրիփոլլի ընդհա-
նուր կառավարիչ անուանուած և փախած ու
Աթէնք ապաստանած էր, թրքական կառա-
վարութեան հետ յարաբերութիւնները լը-
զած է: Կիլիկի Միւսիբիւս պէյ, Աթէնք գըր-
նուող Երիտասարդ թուրքերուն հետ այս
օրերս Լոնտրոն պիտի մեկնի:

Այս լուրը խոր ապաւորութիւն կը
պատճառէ պաշտօնական յիշմանակներու մէջ:

Լոնտրոն 23 Յունիս . — Ն. Բ. Դոմիլին
հիւանդութիւնը ճիւղերի չէ, այս երե-
կոյնան հրատարակուած տեղեկագիրը կը
հաստատէ թէ կրկնուի ցաւ մ'է պարզապէս
և հիւանդութեան ընթացքը նպաստաւոր է:
հաւանականաբար Ն. Բ. պիտի կրնայ յառա-
ջիկայ շարժուն սկիզբը Լոնտրոն երթալ:

Շանկ-Հայ 23 Յունիս . — Մայր Կայս-
րու հոյն քեռորդին Եունկ-Լի Չինական
բանակին հրամանատարութիւնը առաւ: 21ին
արեւը ելած պահուն 45 քրուփի թնթանօթ-
ներով յարձակեցաւ թիէն-Չինի մէջ օտար-
ներու մենաշնորհները մասերուն վրայ:
Փէրինի մէջ գեապանատունները կը զինուո-
րեն միշտ, թէպէտ քինացի զօրքեր պա-
շարած են և կը յուսան սովի ենթար-
կելով տիրել անոնց:

Լոնտրոն 24 Յունիս . — Չինական տե-
ղեկագրի մը նայելով, ամսոյս 20ին դեռ
պանատունները դեռ ապահովութեան մէջ
էին: 23ին Շի-Փուէն յաղորդ հեռագիրը
ընդունուած է: «Գաշնակից ծովակալները
կատարեալ համբարալուծեամբ կը քզլեն,
թիէն-Չինի եւրոպական մենաշնորհները
գրեթէ կործանուած են: մեր զինուորները
կատաղութեամբ կը պատերազմին»:

Շանկ-Հայ 24 Յունիս . — Հեռագրատան
անօրէնները կը յայտարարեն թէ մինչև
չորեքշաբթի Փէրինի մէջ օտարականները
ողջ առողջ էին, բայց Անգլիոյ, Աւստրիոյ
և Պելճիզայի զեապանատուններէն զտա
միւսները այրուած էին:

Իեսպանները իրենց վիսա-բորները
պահանջեցին:

Լոնտրոն 24 Յունիս . — Այսօր Սթէն-
տրթրնէն զօրավար Պըլլըր կը հե-
ռագրէ, «Լոնտլէյի և Հէլլոօնի մէջ գերի
բռնուած էնթէնիայ Եթովէնիէն 460 մարդ
և Հանրանքներէն 180 մարդ հոս հասան»:
չատերը ստող կն, Զօրավար Եան Համիլ-
թըն երեկ Հայտէլպէրկը գրաւեց»:

Սթէնտրթրն 24 Յունիս . — Պիւրկէր-
ները կը շարունակեն իրենց գէնքերը
վար գնել, Զօրավար Քրիւկըրի տրամադ-
րութեան տակ գտնուող զինուորներուն թի-
ւը 15էն 20,000 կը հաշարուի:

Բարիզ 25 Յունիս . — Շանկ - Հայի
Ֆրանսական հիւպատոսը կը հեռագրէ թէ
մինչև 19 Յունիս Փէրին գտնուող գեա-

պանները ողջ և առողջ էին:
Լոնտրոն 25 Յունիս . — Այսօր Լոնտրոն
պրիմաթ ստացուած հեռագիր մը կը ծանու-
ցանէ թէ զօրավար Քլէմենթիս հանգիպու-
մը ունեցած է Պոէրնիոն հետ Վինպուրկի
մտերը: Թշնամին կորուզումը ևս մըտե-
ցաւ գէպի Զէնու-Ռիփրի հիւսիսային կող-
մերը:

Իրէթորթաէ քանի մը մըն գէպի հա-
րաւային-արեւելք Անգլիացիները յաջող
թերամարտ մը ունեցան Պոէր գիտազօրնե-
րուն հետ:

Բարիզ 25 Յունիս . — Երեսօրօրանա-
կան ժողովը վաւերացուց Ֆրանսայի ծովե-
զըրներու պաշտպանութեան համար 170
միլիոն ֆրանքի վճարին ծրագիրը:

Լոնտրոն 26 Յունիս . — Որոշուած է
Հնդկաստանի բանակէն՝ երկրորդ ջնկատ
մ'ալ զրկել Չինաստան, հրետանիներէ և
հեծկազմերէն բազկացած:

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն Լ ՈՒ Ր Ե Ր

ՔՍՍՄՆԵԼԻ ՈՃԻՐԸ . — Անցեալ արբաթ
կէս օրին Ռեմլէի մէջ (Աղեքսանդրիա)
ստակալի ոճիր մը տեղի ունեցած է: Հե-
տեւեալ պարագաներու տակ:

Պ. Տալիտ Ակէօն, որ Ռեմլէի գծին
վրայ Պաքէէ գիւղը կը բնակէր, իբր խա-
հարար Մէրքանտ անուն տեղացի հրէայ
մը իր ծառայութեան մէջ առած էր:

Քանի մը օր առաջ սիկին Ակիօն պան
իր ծառայութենէն հանած էր այլ և այլ
պատճառներով, որոնք առկաւին անծանօթ
կը մնան:

Ուրբաթ օր, կէս օրին լծոտ, Մէրքանտ
Ռեմլէ գնացած է սիկին Ակիօնէն որպէս
թէ գրամ պահանջելու համար:

Տիկինը զեանայարկի խոհանոցը կը
գտնուէր և տան մէջ ուրիշ ոչ ոք կար:

Կրքոտ վիճարանութենէ յետոյ Մէր-
քանտ խոհանոցի դռնակ մը ձեռք կը ձգէ
և անով տիկին Ակիօնի վզին սոյակտի հար-
ուած մը կիշեցնէ, որ խեղճ կինը արիւնա-
թաթաւ կիշոյալ ու կը մեռնի:

Ոճրագործը անմշտպէս կայարան
կ'երթայ ու Աղեքսանդրիայ կը վերադա-
նայ:

Քառորդ ժամ յետոյ զահին ծառանե-
րէն մին տուն գալով կը տեսնէ իր տան
տիկինը արիւնաթաթաւ զեանին վրայ յոտա-
րածուած և շուտով դրացիներուն և ան-
կէ վերջ Պաքոսի պահականոցին կիմացնէ,
ուրիշ Աղեքսանդրիա քաղաք կը տրուի շարա-
գործը ձերբակալելու համար:

Մարդասպանը Հարթ-Էլ-Էնհուտի մէջ
կը ձերբակալուի, որ անհաւատարի պողա-
րիւնութեամբ կը խօստովոնի իր ոճիրը
ըսելով թէ՛ Աստուծոյ կախը այս է»:

Մարդասպանը 50 տարեկան գիւղին
մօրտատար մարդ մ'է և զոհը 35 տարե-
կան հազիւ կայ կ'ըսուի:

Սպանելոյն գիտիկը հրէից հիւանդա-
նոցը փոխադրուած է:

— Արհեստին հմուտ երիտասարդ գեղա-
գործ մը կայ որ գեղարանի մը մէջ պաշ-
տօն ունենալ կը փափարի:

Դիմել Արշալոյսի Տնօրինութեան:

— Իսլամական Պատա խորագրութիւնն
կը ինդրէ մեզմէ՛ ճանուցանել թէ՛ Հայ
որդերուն յատկացեալ ԲԱՅԱՌԻԿ պրակին

տպագրութիւնը աւարտած է գեռ և
երը սարափ պիտի ծանուցուի Բարձրագէպի
միջոցաւ:

ՀԱՇՈՒՎԱԿԱՆ ԽՆՔԻՒՐԸ . — Համբ քերան-
ներն մնաց: Անցեալ տարի Առաջնորդա-
րանի հաշուական գործողութիւններն քիչ-
նեւու համար Տիար Ա. Ասատուրեանի
հետ, հաշուեքնիչ մասնախումբ կարգ-
ուած էր Տիար Հ. Պէրպէրեան:

Ուրախ էինք տեսնելով որ Տիար Հ.
Պէրպէրեան, զեզ չաւարտած հաշուե-
քնիչական գործողութիւններն, մեր թեր-
թին միջոցաւ կը զանգատէր թէ՛ իրկնոյ
ցանձնուած պաշտօնը Առաջնորդարանը
բարձի թողի լրած է:

Այսօր ստիպուած ենք խորտոլանե-
լու որ բողոքարկուն իր առաջին քննու-
թեանոյ արդիւնքը դեռ մեզի չ'հաղորդած՝
երկրորդ անգամ ուրիշ տարի մը հաշիւը
քննելու համար պաշտօնի վերականգ-
նուած է: նոր թեմակալն, նոր անձնակազմը
իրեն ընկեր ունենալով Տիար Ա. Օհանեան,
որ 3-4 օրէ իվիւր Օմուրեմանէն հտանած էր
իմջ պէտք է հետեցնել տեսչորդարանի
այս ընթացքին, Թոռեք:

Տիար Հ. Պէրպէրեան արժանի համար-
ուած է քանի մը տարի հաշուեքնիչ յանձնա-
խումբ ներկայացուելու, որովհետեւ ինչ
պէս կ'ըսեն, «հով եկած ծակերը լու-
գոցուած են եղեր»:

Իսկ Օհանեան . — Առաջնորդարանը
անիկայ ալ սիրաշահելու մէջ ուրիշ որով-
հետեւ անցեալ օր քանի մը հոգիներու ներ-
կայութեան կը պատմէր թէ՛ Օմուրեմանի
2200 դր. ը, շորս Արքայախոսքներուն հատ-
ասարակէս պիտի բաժնուի, իւրաքանչիւրին
550 ախան դր. Մայր Արքայախոսքն ուղմեկ-
տեղ առնելով: Տիար Օհանեանի այս խօ-
սակցութեան ներկայ էր Տիար Արքայախոսք
եան, որ անգամ է վասպուրականի որբա-
խընամին Գործ. ժողովոյն: Բայց եթէ
վկաներ ալ չ'գտնուին, մենք գտնուէնք թէ՛
Տիար Օհանեան իր խօսքն նոյնութեամբ
կրնայ կրկնել Առաջնորդարանի պաշտօնէից
ալ, որոնք պաշտօնով մը զինքը կա-
շառել կուզեն այս առթիւ, ինչպէս ժո-
ղովրդապետ մը ասկէ առաջ կաշառեցին և
յալոզեցան իրենց յարմարեցնել ու իրենց
գաղափարներուն գործադիրը: Տնտեսու-
ցընել:

Կ. Պոլսոյ Արեւելք լրագրէն կը տեղե-
կանանք թէ՛ Տիար Գ. Խաչեքեան Քաղաք.
ժողովոյ նոր հրաժարեալ անգամոց տեղ
պաշտօնի կոչուած է. կը շնորհաբար ինչ
բայց կը յիշեցնենք Տ. Խաչեքեանի թէ՛
Առաջնորդարանի մէջ պաշտօն ունենալէ
դեռ չ'ձանձրացաւ. իրաւ է թէ՛ սպաս-
յին պաշտօնի ցանկացողներ կ'ըլլան, բայց
այսչափ տարիներ միեւնոյն պաշտօնը փոքրէ
մ'ի չ'ը ձանձրանար:

Մեր շնորհաւորութեանց հետ հարկ
կը համարենք մեր շնորհակալութիւնը ի-
րեն ներկայացնել, եթէ հաճի Արեւելքի
միջոցաւ իրեն տրուած և հրատարակուած
պաշտօնը չ'ընդունիլ: Արավհետի Արեւելքի
թղթակիցը, որ միեւնոյն փամանակ նոր օր
թերթին վարչութիւնն է, հարկ էր որ իր
գրելիքներն անոր մէջ գրէր: Պոլսոյ հա-
յերէն շատ աւելի հետաքրքրողներ կան
հոս և կարծէր արդարեւ՝ որ ազգային ոյր-
օրինակ լուրերը տեղեկան թերթի մէջ
գրուէին, որ աւելի շահեկան պիտի ըլլար:

Աղերքանդրիոյ Աղքատամեծ-Բարե-
գործական Ընկերութեան Պատ. Տնօրէն Ժո-
զովոյ գիւանն, Տիարք Տր. Մ. Ժամկոնեան
և Պ. Ատրուհի, հետեւեալ պաշտօնական
յայտարարութիւնը գրեալ են մեզ իշրա-
տարակութիւն:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԻՔԱՍԱՆՎԱՐ ԲԱՐԵԴՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՂԻՔԱՆԴՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ

Թէև միշտ՝ բայց մանաւանդ վեր-
ջերս, մեծապէս աւելցած է թիւն ա՛յն ազ-
գայնոց, որոնք Գահիրէէ ինչպէս նախ ներ-
քին այլ քաղաքներէ Աղերքանդրիոյ կ'իջ-
նեն Կ. Պօլիս կամ այլուր երթալու հա-
մար, առանց սակայն նախապէս հայթայ-
թած ըլլալու իրենց ճանապարհածախսը՝ ու
ընկերութեանս օգնութեան կը դիմեն:

Արդ, նկատելով որ մէկ կողմէ՝ Ըն-
կերութեանս համար անկարելի եղած է ու-
է, բոլոր այդ կարգի խնդիրներու գոհա-
ցում տալ և միզս կողմէ՝ թէ մերժուող
ազգայինք առաւել քան երբէք դժուարին
կայսութեան մը կը մատուցին, Աղքատ սիր-
նալ՝ Կարեւորական Ընկերութիւնս պարտք
կը համարի ներկայիս ազգարարել թէ՛
յետ այսու՝ վերոյիշեալ հանգամանքներու
մէջ իրեն ներկայացուած ամեն խնդիրք
բացարձակապէս պիտի մերժուին, և թէ՛
հարկ անհրաժեշտ է որ ամեն ուղևոր Ա-
ղերքանդրիոյ իջնելէ առաջ իւր ճանա-
պարհածախսը հայթայթած ըլլայ:

Կը խնդրուի ազգային պաշտօնական
մարմիններէ ևս, ինկատի առնել ներկայ
յայտարարութիւնն ու ըստ այնմ՝ տալ կա-
րօտ ուղևորներու մասին իրենց որոշումնե-
րը և ի հարկին պատշաճն ազգարարել ժո-
զովորեան:

22 Յունիս 1900 Կնիք

Աղերքանդրիոյ

ԱԶԴ

Կնասարացի երիտասարդ մը. Պ. Կարա-
պետ Իննէճեան, ութ ու կէս ամիսներէ ի
վեր անհետացած ըլլալով, ծնողքը յուսա-
հատած իր մասին ո՛ր է անգեղութիւն մը
չ'ստանալուն համար, թերթիս Տնօրինու-
թեան գիմած են, խնդրելով որ ուր գտնուե-
լու մասին տեղեկութիւն մը ստանալով ի-
րենց հաղորդենք:

Կը խնդրենք ուրեմն մեր Պատ. ազ-
գայիններէն որ եթէ կը ճանաչեն կամ գի-
տեն ուր գտնուիլը վերոյիշեալ երիտասար-
դին, բարեհաճին երկասողի մը ինացնել
թերթիս Տնօրինութեան, անոր յուսահատ
ծնողաց սիրալ հանգարտեցնելու համար:

ՀՆԻՎԱՆԻ ՎԻՍԿԱՆՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿԻ 24 ՅՈՒՆԻՍ 1900

9366	3739	924	702	5261	673
1176	1389	2172	2553	3636	4418
4867	5189	5216	5877	6277	6563
7683	7366	7353	7862	7573	7876
	8413	9418	9694		

Տպագրութիւն ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ

ՆՈՐԱԿԱԶՄ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

«ԱՐՇԱԼՈՅՍ»

ՀԻՄՆՔԱՆ 1 ՄԱՅԻՍ 1900

ՇԱՐԻԱ ԱՊՏԻՒՆ ԱԶԻԶԻ ՍԿԻՉԲԷ

Օսնակիյե դերաւանիս դիւանի փողոցին մէջ:

Տպարանը բաց պիտի ըլլայ ամեն օր, առա-
ւօտեան ժամը 7 էն մինչև երեկոյեան ժամը 8:
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ մէջ, մաքուր
և ճաշակաւոր պատրաստուելու պայմանաւ,
կ'ընդունուին:

Այցեխարտեր, Երջարեւակաւներ, Գիտեր,
Հրախրագրեր, Մանագրեր, Տեղեկագիրներ,
Կանոնագիրներ, Տոկետ և այլ և այլ վաճա-
ռականական յանձնարարութիւններ:

Ամենակատարեալ ճշգրտագոյնութիւն և
չափաւոր գին:

ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ԿԱՆԻՍԻ ԵՆ:

ԿՈՊԵՌՊԵՆԼԵԱՆ

ԵՒ ԸՆԿԵՐ:

ՆՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ ԵՒ ՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

Տաներկու տարիներ յարունակ կարեւոր
լուսանկարչատուններու մէջ աշխատելով,
մըհետին ամեն ճիւղերը լուսնալից և
փորձառութիւն ստացած է:

Պոլսոյ մէջ Ապտուլլահ եղբարց տան,
ինչպէս ևս ուրիշ մի քանի ծանօթ տուններու,
քաղաքիս մէջ վերջին անգամ Լէքէճեան
գործատան մէջ աւանակարեւոր պաշտօնը
վարած, այժմ՝ առանձին գործատեղի մը
կը հիմնէ Եօզպէթի Շարխա Գաւմէշ Օմիէլ
ՇէթէՐՏՍԻ ճիշտ գիւնաց թիւ 3 արարթըմանին
երրորդ յարկը, ուր կը պատրաստէ լուսա-
նկարներ, ինչպէս ևս գուրսը կառուիներ
ի հարկին:

Ակրակահաւան բնական մեծ թիւեանով:
Կենդանագիրներ արկիկան մեքենայով
որոնք երբէք չ'են աւելուիր:

Գուհաւոր լուսանկարներ ամեն մե-
ծութեամբ բնական գոյներով միլիէտրիտ:

Իւզաներկ և ջրաներկ պատկերներ և ըն-
Լուսանկարի և պատկերահանութեան
վերաբերեալ յանձնարարութիւններ կ'ըն-
դունի որքառ, ճեղքորդիակ և ըն-
Իրեն գիմուլ յաճախորդներն հանել առած
լուսանկարներուն հետ միեւնոյցէն գունաւոր
մը նուէր պիտի ստանան, որ նորութիւն մէ:

Տ Հ Ի Մ Ի Զ Ո Ւ Ա Լ Լ Ա Յ Յ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՐՈՒՍՏԵՐԵՐ ԳԱՐԵՐՈՐԸ

ԵՐԱՇԵԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՍԱԳԼՈՒԻ 1 ՄԻԼԵԱՐ 437 ՄԻԼԻՈՆ

Ապահովագրեալներուն կը բաժնէ ամե-
նէն աւելի շահարածինները:

Ապահովագրեալներուն արդէն վճարած
է կամ ի նպաստ իրենց դու մարած է 3 ՄԻԼԵԱՐ
480 ՄԻԼԻՈՆ՝ որ գրեթէ աշխարհի ուրիշ ո՛ր
և է ընկերութենէ մէկ միլիար աւելի է:

Ս. ԼԷՕՆՍԻ ընդհանուր ներկայացուցիչ
ԻԳահիրէ

Գ Ա Ֆ Է Մ Օ Ք Ա

Տնօրէն Կոտանեան պատիւ ունի ծանուցա-
նել Աղբոյ Հասարակութեան թէ՛ վերջերս
սկսած է իւր Փաշար-Մուրի խանութին մէջ
պատրաստել Ենթեթի ստրճին ամենաբարձր
և անխաղախ տեսակէն իրեն գիմուլ յաճա-
խորդներ օրան 16 զրջ ուղի հաշուով, զուտ
բաժնէ պիտի կրնան գնել: Կըռոյ մէջ ալ ուղ-
ղախանութիւն գտնելով:

ՏՈՒՔ. Ա. Յ. ՔԵՐԵՍՊԵՃԵԱՆ

Ի Շարխա Գոր-Պէր, թիւ 20

Իր ՉԻԻ խորհրդակցութիւնները ակից
վերջը, միայն ուրբաթ օրերը կես օրէ առաջ
ժամը (ը. ե.) 9 էն 11 որոշած ըլլալով կը
խնդրէ մեզմէ՝ ճանուցանել զայդ, ի գիտու-
թիւն իրեն գիմել ուղղ աղքատ հիւանդ-
ներու: 5-8

Գ Բ Ք Բ Ո Ւ Զ Ո Ն Ն Ե Ր Ո Ւ Ն

Գահիրէի և չըջակայց գրասէր Հայ հա-
տարակութեան գիւրդութիւն մը տալու մասը
կը ճանուցուի թէ Հայերէն ամեն գիրք,
(Իսլամական, Գործակալական, Գիտական, Գրական
Արտեսական, Բանասիրական, Վիպական
եւ այլն) որ հրատարակուած են և կը հրա-
տարակուին Պոլիս, Իզմիր, Երուսաղէմ, Թիֆ-
լիզ, Վենետիկ և Վիեննա, կարելի է գիւրդա-
մատելի պայմաններով ձեռք բերել՝ գի-
մելով Տիար Կ. Նաւասարդեանի, Գալստեան
վարժարան Հայոց ի Գահիրէ:

ՏՕՔԹ. ԺՈՐՔ Փ. ԷՎԼՈՍՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԱՏԱՄԵԱԲՈՅԺ

Ապսիւն Շարխա Գալստի Թիւ 55

Կը պատրաստէ ամեն բերաններու և հա-
տակի յարմար բնորոշ ապրանքներով կեղծ
ակաւներ:

Կը գաղթեցնէ վարկեկանապէս ակաւյն
յաւերը, ամերիկեան նորագոյն մեթօսով իւր
պատրաստած գեղերով:

Կը բուժէ լիտտերու և բերնի ամեն տե-
տակ հիւանդութիւններն:

Իր լեցուցած ակաւներուն տոկոսու-
թիւնն առ նուազն երկու տարուան համար
կ'երաշխաւորէ:

Վկայեալ աղքատներու ճիւղ արձնում,
ամեն օր կէսօրէ ետք ժամը 5-ն:

Աշխարհի մէջ գտնվող ուրիշ որ և է ինչ
կերութենէ աւելի երաշխաւորութիւններ
ընդարձակ գործառնութիւններ և հրապա-
րակի վրայ աւելի ապահովագրութիւններ
ունի և աւելի նպաստագրութիւն կը գտնուի:

ԱՂԻՔՄԻՍ ԼԱՎԻՉՈՆ ԳԼԻՄԱՐ ԳՈՐԾԱ-
կնասար յ'Աղերքանդրիոյ: